

Т. В. Клинченко

Алмати

АЛМАТИ (Алматы) – місто на південному сході Республіки Казахстан, біля підніжжя пн. схилу хребта Заїлійський Алатау. До 1854 – казах. поселення Алмати, згодом рос. військове укріплення Верний, від 1921 – Алма-Ата, від 1992 – сучасна назва. 1929–91 – столиця Казах. РСР; 1991–97 – столиця Респ. Казахстан. Великий адм., пром., торг., культур., наук., турист. і спорт. центр; найбільше місто Казахстану: насел. станом на 01. 01. 1999 – 1129 тис. осіб; українців: 1926 – 11 %, 1993 – 4 %, 1999 – 3 %. Художня галерея (до 1993) і одна з вулиць А. названі іменем Т. Шевченка. Від липня 1992 до травня 1998 в А. розміщувалося перше Посольство України в Респ. Казахстан. Українці селилися в А. від часів масового переселення з України наприкінці 19 – поч. 20 ст. Від 1920-х рр. тут перебувало на засланні чимало укр. науковців, культур., громад. діячів, «спецпереселенців». У 1930-х рр. в А. були укр. школи, радіоцентр, відділення у б-ках. У роки 2-ї світової війни з України до А. прибуло багато біженців, діячів науки і культури, сюди евакуйовано чимало дит. будинків, ВНЗів, театрів, архівів, пром. підприємств. Наприкінці 1980-х – поч. 1990-х рр. А. стає провід. центром укр. громад. і культур. життя в Казахстані. 1989 організовано Укр. культур. центр А. (УКЦА), де відбуваються свята нац. культури, працює укр. недільна шк., є дит. і фольклорні ансамблі, члени центру пропагують укр. культуру в школах, палацах культури, б-ках А. У травні 1991 проведено 1-й фестиваль нар. творчості українців Казахстану, що започаткував масовий укр. громад. рух у Казахстані, у вересні 1996 – Дні культури України; культурні і мист. заходи організовує Посольство України. Від серпня 1994 в А. виходила укр. щотижн. г. «Українські новини» – перше поза межами України укр. період. видання, фінансоване урядом країни поселення (від квітня 1998 редакція працює в м. Акмола). Радіостудія А. «Хабар» («Звістка») разом з активістами УКЦА щотижня проводить півгодинну радіопередачу «Українські новини». З ініціативи УКЦА 1990 в А. відбулися установчі збори Казах. асоціації українознавців, яка об'єднала вчених, літераторів, митців, журналістів, громад. діячів для українознавчих дослідж. і поширення укр. культури в Казахстані. Організатор укр. громад. і культур. починань в А. і в Казахстані в цілому – [О. Гаркавець](#).

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Алма-Ата. Планировка и реконструкция. Алма-Ата, 1937;
2. Алма-Ата – столица Казахской ССР. Алма-Ата, 1960;
3. Назаревский О. Р. Алма-Ата. Экономико-географический очерк. Москва, 1961;
4. Алма-Ата: Очерк-путеводитель. Алма-Ата, 1974;
5. Алматы = Алма-Ата. Москва, 1980.

Бібліографічний опис:

Алмати / Т. В. Клинченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-43824>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).